

Hvad der er til Stede er imidlertid af megen Interesse. Vi lærer en Manuskriptsamling at kende, der rummede et godt Stykke dansk historisk Overlevering, et vigtigt Supplement til Universitetsbibliotekets rige Samlinger i de Tider, og vi faar gennem Stephanii efterladte Papirer Indblik i hans Studier og Arbejdsplaner fra unge Aar. Ret set, kan Stephanii Virksomhed som Samler ikke adskilles fra hans Forskning, men for at vinde Overblik bliver det nødvendigt først at betragte de Manuskripter, vor gamle Historiker med Kyndighed og god Lykke havde samlet sammen, og siden at følge ham i hans videnskabelige Arbejde.

Først er at nævne Stephanii norrøne Manuskripter fra Middelalderen, af hvilke nogle rummer sjældne og vigtige Texter, andre giver os den eneste eksisterende Text, — der er DG 8 med den legendariske Olafssaga, DG 4—7, som indeholder Olaf Tryggvasons Saga ved Oddar Snorrason, samt Pamphilus ok Galathea, Elissaga ok Rosamundu og Ljoðabok, DG 11, som har Betydning for Overleveringen af Snorres Edda, dertil Grettis Saga i et Haandskrift fra det 15. Aarhundrede.

En anden Gruppe danner Haandskrifter af hjemlig Proveniens, værdifulde Kilder til vor Middelalders Historie som Kong Valdemars Jordebog, Odense Kirkes Kopibog og Roskildebispens Jordebog — DG 44 og DG 50 samt en Række danske Lovbøger¹. Hertil er at føje nogle middelalderlige Codices, hvis Herkomst er ukendt, men som gerne kunde stamme fra vore Kirke- og Klosterbiblioteker.²

Det 16. og 17. Aarhundredes Historieskrivning er repræsenteret ved Arbejder af P. Olsen og Jacob Ulfeldt, Mogens Madsen, H. P. Horsens og Hamsfort, H. J. Sadolin, Venusin og Westhovius³. Disse Arbejder er ikke

Hafniensi professoris anno Messiaë regis æterni 1644 die 18 Augusti», i Cod. Holm. B 75: »Donum humanissimi viri Petri Andreaë consulis Kalundburgensis affinis conjunctissimi die 4 Augusti 1636. Stephanus Johannis Stephanius» og i DG 51 Roskildebispens Jordebog: »Emi Hafniæ 1645 23 Sept. Stephanus Johannis Stephanius». Vi vilde gerne vide, ad hvilke Veje dette Haandskrift var kommet fra sit oprindelige Hjemsted til Stephanii Studerekammer, ligesaa hvorledes DG 39 (Odense Kirkes Copibog), DG 44 (Jydske Krønike m. m.), DG 50 (Essenbækaarbogen m. m.) naaede til vor Samler. De pyntelige hvide Pergamentbind, som i de fleste Tilfælde har afløst de middelalderlige Bind, har ikke gjort Proveniensspørgsmaalet lettere.

¹ DG 46, 60, 61, 62, 44; cod. Holm. B 75.

² Et Samlingsbind af den Meckske Donation i Lund (Nr 18) — en astrologisk-medicinsk Bog fra det 15. Aarhundrede (DG 56) — Gualterus de Castellione Insulanus: Libri 10 Alexandreidos (DG 64) — tre Petrus de Riga Manuskripter nemlig DG 43, Cod. Ups. C 44 og Nr 21 in folio i Antikvitetscollegiet, nu i det kgl. Bibliotek i Stockholm.

³ DG 37: »Danorum gesta post cronica Saxonis facta scripta a D. Petro Olai».

DG 48: Jacob Ulfeldts Danmarkshistorie.

DG 45: Magnus Mathiæ: Episcoporum ecclesie Lundensis series.